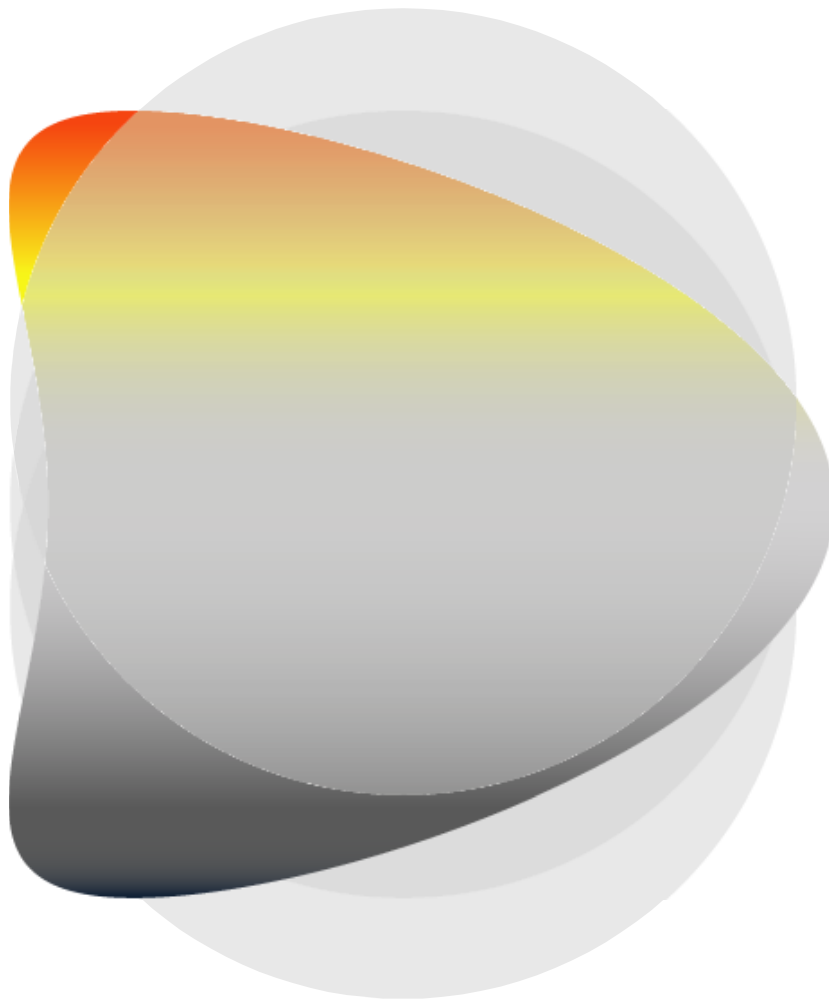

Etiske retningslinjer og verdigrunnlag

Institutt for energiteknikk

Endringslogg:

Versjon	Revidert av	Endringer	Dato

DOCUS-ID: 24770	Dato:	Konfidensialitet:	Side 2 av 15
-----------------	-------	-------------------	--------------

Forord

Vi møter alle etiske utfordringer i vårt daglige arbeid, overfor kollegaer og i vår kontakt med myndigheter og oppdragsgivere. Vi blir stilt overfor konkrete problemstillinger hvor vi må ta vanskelige valg.

IFE ønsker å ha en bedriftskultur hvor vi åpent diskuterer etiske problemstillinger, hvor det er aksept for å ta opp bekymringer og å reise kritikk.

IFEs etiske retningslinjer beskriver Instituttets bedriftskultur slik vi vil den skal være. De er ment som en rettesnor i det daglige arbeidet og til hjelp ved vanskelige valg. IFEs Etiske Råd skal i tillegg bidra til å synliggjøre og gi råd i etiske problemstillinger.

Etikk er et lederansvar, men alle har et personlig ansvar for å utvise god etisk atferd.

Kjeller, mai 2018

Nils Morten Huseby
Administrerende Direktør

DOCUS-ID: 24770	Dato:	Konfidensialitet:	Side 3 av 15
-----------------	-------	-------------------	--------------

Tittel	: IFEs Etiske retningslinjer Norsk		
IFE-nr.	: 10 15 05	DOCUS-ID	: 24770
Utgitt dato	:		
Versjons-/rev.nr.	: 3.0	Antall vedlegg	: 0
Forfatter	: Brit Farstad; Lasse Lund; Cathrine Vikse Johnsen	Konfidensialitet	: 3. Limited (to selected information owner)
Utgiver	: Sektor HMS Sikkerhet og kvalitetssikring (SiKval)		
Godkjenner av innhold	: Lasse Lund	Godkjenner/ Autoriserer	: Nils Morten Huseby

Innholdsfortegnelse:

1	Oppgave, karakter og verdigrunnlag	6
2	De ansatte.....	6
2.1	Bedriftskultur	7
2.2	Lojalitet	7
2.3	Uavhengighet	7
2.4	Forhold til media	8
3	Myndigheter, samarbeidspartnere, kunder og leverandører	8
3.1	Retningslinjer for etisk handel	8
3.2	Korrupsjon.....	9
3.3	Regnskap	9
4	Forskningsprinsipper	9
4.1	Forskningspraksis	9
4.2	Vitenskapelig publisering av resultater	10
5	Opplæring	11
6	Etisk råd	11
6.1	Oppnevning	11
6.2	Oppgaver	11
6.3	Saksbehandling.....	12
6.4	Saksbehandling i saker om uredelighet etter Forskningsetikkloven	12
7	Kunnskapsdepartementets granskningsutvalg.....	13
8	Varslingsrutiner.....	13
8.1	Hvem varsler vi til	13
8.2	Anonymitet og fortrolighet	14
1.1	Oppfølging av varsling	14
9	Svar i uredelighetssaker	14
10	Referanseliste	16

DOCUS-ID: 24770	Dato: 6/1/2018	Konfidensialitet:	Side 5 av 15
-----------------	----------------	-------------------	--------------

1 Oppgave, karakter og verdigrunnlag

(fra IFEs Strategi for perioden 2016 – 2020):

IFEs oppgave er definert gjennom stiftelsens vedtekter: «IFE skal på ideelt og samfunnsnyttig grunnlag drive forskning og utvikling på energiområdet og på andre områder der IFEs kompetanse særlig egner seg...»

IFEs virksomhet skal kjennetegnes av kvalitet, integritet og åpenhet. Troverdighet og ærlighet er viktige verdier for IFE. Som forskningsinstitutt søker vi god balanse mellom det trygge og konservative og det innovative og nyskapende.

IFEs karakter og verdigrunnlag kan oppsummeres som følger:

- IFE setter alltid sikkerhet, helse og miljø først og skal oppfylle alle lov- og konsesjonskrav. Dette er styrende for IFEs virksomhet.
- IFEs virksomhet skal være forskningsbasert. Det skal produseres ny kunnskap primært rettet mot bestemte praktiske mål og anvendelser.
- IFEs virksomhet skal holde høy faglig kvalitet og kunne konkurrere med de beste på den nasjonale og internasjonale arena
- IFE skal være en uavhengig og upartisk forskningsinstitusjon som presenterer faktabasert kunnskap

2 De ansatte

De ansatte er IFEs viktigste ressurs. IFEs ansatte skal være profesjonelle, faglig dyktige, ha høy integritet og opptre med åpenhet, respekt og ærlighet.

IFEs ansatte

- bygger sitt arbeid på kommunikasjon og samarbeid
- tar avstand fra trakassering og behandler alle med respekt og likeverd, uavhengig av kjønn, alder, kulturell bakgrunn, nasjonalitet, livssyn og seksuell legning
- respekterer andres verdier, og forventer selv å bli respektert
- fremmer egen og andres helse, sikkerhet og arbeidsmiljø og varsler dersom helse, sikkerhet eller arbeidsmiljø er truet
- opptre ansvarlig i all kommunikasjon, også i sosiale medier

IFEs ledere er pådrivere for faglig og menneskelig utvikling. De skal ivareta ansattes, Instituttets og kundens interesser. IFEs ledere har et særlig ansvar for å

- fremstå som gode eksempler for sine medarbeidere
- informere, tilrettelegge og skape entusiasme
- delegere oppgaver og frigi ressurser
- stille krav og gi støtte og tilbakemelding
- synliggjøre og fremheve den enkeltes arbeid

DOCUS-ID: 24770	Dato:	Konfidensialitet:	Side 6 av 15
-----------------	-------	-------------------	--------------

2.1 Bedriftskultur

IFE skal ha en åpen bedriftskultur. De ansatte skal være raus og inkluderende overfor kolleger og ta avstand fra mobbing og trakassering.

IFEs ansatte

- deltar i diskusjon og tiltak som fremmer utvikling og forbedring av organisasjonen
- bidrar i beslutningsprosesser og respekterer avgjørelser
- søker å løse problemer eller konflikter så raskt som mulig på lavest mulig nivå i organisasjonen
- viser nøkternhet ved representasjon for IFE

2.2 Lojalitet

IFEs ansatte skal sette seg inn i og følge IFEs strategi, verdier, regler og retningslinjer. Nærmeste overordnede skal informeres om eventuelle forhold som kan svekke den ansattes evne til å være, eller oppfattes som lojal i enkeltsaker.

Forskerne har ansvar for å ta opp saker og problemstillinger der det kan være spørsmål om mulige alvorlige eller mindre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer med nærmeste leder og eventuelt med Etisk Råd.

IFEs ansatte

- formidler ikke konfidensiell informasjon til uvedkommende
- behandler IFEs eiendeler profesjonelt, med respekt og forsiktighet
- låner ikke IFEs eiendeler til private formål uten at det foreligger godkjenning
- bruker ikke IFEs eiendeler til private formål hvis dette hindrer eller begrenser kollegers mulighet til å utføre egne arbeidsoppgaver

IFEs ansatte er hele tiden Instituttets representanter på reiser og ved oppdrag utenfor IFEs område og

- viser måtehold med alkohol
- avholder seg fra å bruke narkotiske stoffer
- avholder seg fra å kjøpe seksuelle tjenester

2.3 Uavhengighet

IFEs ansatte skal ikke ta del i eller søke å påvirke en beslutning når det foreligger forhold som er egnet til å svekke tilliten til vedkommendes uavhengighet. Nærmeste overordnede skal informeres dersom en habilitetskonflikt kan oppstå.

IFEs ansatte

- gir ikke, og tar ikke imot gaver og ytelser som kan påvirke beslutninger. Samtidig tas det hensyn til lokale skikker og høflighetsgester. Mottak av eventuelle gaver eller ytelser skal rapporteres til nærmeste overordnede
- deltar ikke på reiser eller arrangementer betalt av leverandører, samarbeidspartnere eller konkurrenter, uten etter avtale med IFE

DOCUS-ID: 24770	Dato:	Konfidensialitet:	Side 7 av 15
-----------------	-------	-------------------	--------------

- har ikke stilling eller forskningsoppdrag utenfor Instituttet, uten etter avtale med IFE
- har ikke vesentlige eierandeler i virksomheter som har kunde- eller leverandørforhold til IFE eller IFEs oppdragsgivere, uten etter avtale med IFE
- deltar ikke i behandling av spørsmål som har betydning for en selv eller for ektefelle/samboer/nære slektning, dersom den enkelte kan anses å ha en fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken
- har ikke ektefelle/samboer/nære slektning som nærmeste overordnet

2.4 Forhold til media

IFEs informasjon til media er et lederansvar og skal kanaliseres gjennom de personer som er utpekt av Daglig ledelse til å uttale seg offentlig. Henvendelser fra media skal formidles til IFEs kommunikasjonsdirektør.

IFEs ansatte

- deltar i samfunnsdebatten med egne meninger på alle områder
- avklarer internt dersom tittel eller stilling hos IFE tenkes benyttet
- er forsiktige med å bruke egen faglige autoritet ut over eget fagområde

3 Myndigheter, samarbeidspartnere, kunder og leverandører

IFE har tradisjon for vellykket nasjonalt og internasjonalt samarbeid. IFE skal drive virksomheten på en slik måte at det inngir tillit hos samarbeidspartnere, kunder og leverandører. Alle samarbeidsavtaler, oppdrags- og kjøpskontrakter som IFE inngår skal tilfredsstille IFEs etiske retningslinjer og øvrige styrende dokumenter.

IFEs ansatte

- er profesjonelle og pålitelige
- leverer resultater til avtalt kvalitet, tid og pris bidrar til å bygge gode langtidsrelasjoner

IFE har et nært og åpent samarbeid med myndighetene. Dette innebærer at IFEs ansatte

- sørger for at virksomheten minst oppfyller lov- og konsesjonskrav
- ser på nasjonale og internasjonale tilsyn som en ressurs
- tilstreber å velge de beste løsningene i sikkerhetsspørsmål
- ikke eksporterer teknologi eller materialer som kan benyttes til å styrke en annen nasjons militære evne, uten eksporttillatelse fra Utenriksdepartementet
- ikke handler med land som Utenriksdepartementet har nedlagt forbud mot

3.1 Retningslinjer for etisk handel

IFE jobber for å fremme gode arbeids- og miljøforhold i våre leverandørkjeder. Dette ønsker vi å gjøre i nært samarbeid og i dialog med våre leverandører og samarbeidspartnere. For å tydeliggjøre hva vi forventer av våre leverandører, har vi utarbeidet retningslinjer for etisk handel. Retningslinjene dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og antikorrupsjon i leverandørkjeden. [Retningslinjer for etisk handel - innkjøp \(Desktop, Web, Mobile\)](#)

DOCUS-ID: 24770	Dato:	Konfidensialitet:	Side 8 av 15
-----------------	-------	-------------------	--------------

3.2 Korrupsjon

Korrupsjon omfatter bestiklinger og påvirkningshandel. IFE tar avstand fra alle former for korrupsjon. Det er i alle sammenhenger forbudt å bestikke, eller motta bestiklinger fra oppdragsgivere, leverandører, myndigheter eller andre interessenter som kan tenkes å bidra til å påvirke IFEs holdning. Dersom en IFE ansatt blir tilbudt noe som kan oppfattes som bestikkelse skal dette umiddelbart rapporteres til nærmeste overordnede.

Det er heller ikke tillatt å bruke konsulenter, agenter eller andre mellommenn til å kanalisere betaling til noen av de nevnte interessenter.

Reglene kan fravikes dersom det er fare for egen eller andres sikkerhet, helse eller liv. Nærmeste overordnede skal informeres så raskt som mulig.

Før IFE eventuelt engasjerer en konsulent eller agent, skal det undersøkes om vedkommendes omdømme og kompetanse er tilfredsstillende, og det skal inngås skriftlig avtale. Det skal alltid dokumenteres faktisk utført arbeid som grunnlag for betaling.

3.3 Regnskap

Alle data som skal inn i regnskapssystemet skal oppgis og registreres korrekt. Regnskap skal rapporteres i overensstemmelse med lover og regler, herunder Norsk regnskapsstandard.

4 Forskningsprinsipper

IFE påvirker samfunnsutviklingen. IFE skal være et respektert medlem av den internasjonale forskningsverdenen. All IFEs forskningsaktivitet skal utføres med høy integritet og vitenskapelig kvalitet, baseres på anerkjent forskningsmetodikk og i overensstemmelse med nasjonale og internasjonale standarder. De nasjonale Forskningsetiske Komiteenes etiske retningslinjer skal ligge til grunn for alt arbeid.

IFE har ansvar for

- at forskningen utføres i henhold til anerkjente forskningsetiske normer
- å fremme god forskningsetikk, herunder veiledning og undervisning i forskningsetikk
- forebygging og behandling av saker om mulig brudd på normene

IFEs ansatte

- arbeider for å fortjene tillit fra det norske og internasjonale samfunn
- søker nye ideer og utfordrer eksisterende begrensninger
- bidrar med kvalifisert kunnskap innenfor egne fagområder
- tilstreber sikre, miljøvennlige og kostnadseffektive løsninger
- involverer seg ikke i aktiviteter som går på akkord med IFEs verdigrunnlag

4.1 Forskningspraksis

Forskning foregår under betydelig grad av frihet og tillit, og dermed også med et personlig ansvar for den enkelte forsker. I henhold til Lov om organisering av forskningsetisk arbeid av 2017 (Forskningsetikkloven) § 4 påhviler det en aktsomhetsplikt for den enkelte forsker ved planlegging, gjennomføring og rapportering av et forskningsprosjekt, samt andre forskningsrelaterte aktiviteter.

DOCUS-ID: 24770	Dato:	Konfidensialitet:	Side 9 av 15
-----------------	-------	-------------------	--------------

Aktsomhetsplikten for forskere innebærer at alle forskere som har befattning med et forskningsarbeid, har et selvstendig ansvar for å gjøre seg kjent med, og følge anerkjente forskningsetiske normer. Alle forskningsaktører skal kjenne til regler for taushetsplikt og personvern og reguleringer av dataeierskap, inkludert regler om immaterielle rettigheter og opphavsrett. Alle forskningsaktører skal ha kunnskap om normer og regler for medforfatterskap og god henvisningsskikk, og skal kreditere andres og eget tidligere arbeid når man bygger ny kunnskap og nye resonnementer på dette.

IFE er ansvarlig for forskningsetikken i egen organisasjon. Ansvaret utøves gjennom opplæring av alle ansatte i forskningsetiske retningslinjer samt sikring av at alle som utøver og deltar i forskning ved IFE er kjent med disse retningslinjene.

IFEs ansatte

- har et selvstendig ansvar for verken på egne eller på andres vegne å akseptere uredlige forskningspraksis
- skal ikke endreforskningsresultater, også selv om andre skulle presse på
- respekterer andres forskningsresultater
- skal utøve god henvisningsetikk og ikke ta æren for andres resultater
- skal diskutere med nærmeste overordnede i tvilstilfeller

IFE skal ikke ta på seg forskningsoppdrag som bryter med allmenn moral og respekt for individets verdighet.

IFEs ansatte

- har medansvar for resultater, både når det gjelder å unngå skade og med hensyn til å fremme velferd.

4.2 Vitenskapelig publisering av resultater

Vitenskapelig publisering av IFEs forskningsresultater er ønskelig i størst mulig grad. Alle skal respektere andres bidrag og følge etablerte og relevante standarder for forfatterskap og samarbeid som henvist til i De nasjonale Forskningsetiske Komiteene.

IFEs ansatte

- skal oppgi alle kilder som brukes
- skal oppgi alle medforfattere

Rettmessig forfatterskap eller medforfatterskap er ved IFE definert ved tre kriterier, ved at IFEs ansatte skal

- ha gitt et betydelig bidrag til i det minste to av fire komponenter i et typisk forskningsprosjekt:
 - konsept eller design
 - datainnsamling og bearbeidelse av data
 - analyse og tolkning av data
 - skriftlig utforming av substansielle deler av arbeidet
- ha gått kritisk igjennom ulike utkast og godkjent den siste versjonen
- være i stand til å forsvare arbeidet i sin helhet (om enn ikke nødvendigvis alle tekniske detaljer).

Bidrag til forskningsprosjektet som ikke kvalifiserer til forfatterskap, anerkjennes i etterord.

DOCUS-ID: 24770	Dato:	Konfidensialitet:	Side 10 av 15
-----------------	-------	-------------------	---------------

5 Opplæring

Instituttet er pålagt å gi nødvendig opplæring i forskningsetikk. Nødvendig opplæring skal vurderes konkret ut fra hensikt og forskningsområde og skal dokumenteres.

Forskere ved IFE har et selvstendig ansvar for å sette seg inn i gjeldende forskningsetiske retningslinjer og gjeldende lovverk på området. En forsker vil vanligvis ikke kunne påberope seg villedning om innholdet i disse.

6 Etisk råd

IFEs Etiske Råd skal avgi uttalelser, veiledning og råd til IFEs ledelse og ansatte i etiske spørsmål. IFEs Etiske Råd skal vurdere uredelighetssaker etter Forskningsetikkloven § 6, se [kapittel 6.4](#) under. Utvalget skal være faglig uavhengig av instituttets ledelse.

Med utgangspunkt i IFEs verdigrunnlag og etiske retningslinjer, skal IFEs Etiske Råd bidra til en bevisstgjøring med hensyn til etiske dilemmaer og dermed medvirke til god etisk atferd hos alle ansatte.

6.1 Oppnevning

IFEs Etiske Råd består av fem personer som oppnevnes av IFEs styre for en periode på to år, basert på følgende sammensetning:

- 1 representant fra IFEs ledelse
- 2 representanter fra IFEs ansatte hvorav minst én med forskningskompetanse og erfaring innen forskningsetikk
- 1 representant med juridisk kompetanse (ekstern eller intern)
- 1 ekstern representant, fortrinnsvis en fagperson i etikk.

Rådet skal til enhver tid ha medlemmer med nødvendig kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus, herunder forvaltningsloven, og skal ha minst ett medlem som ikke er ansatt ved institusjonen. Rådet er beslutningsdyktig hvis minst 3 personer er til stede. Rådets leder velges av og blant rådets medlemmer.

6.2 Oppgaver

IFEs Etiske Råd oppgaver er å

- avgi uttalelser i spørsmål som knytter seg til etiske problemstillinger
- bidra til opplæring i retningslinjer og normer for etisk og aktsom adferd
- vedlikehold og utvikling av IFEs etiske retningslinjer
- råd med hensyn til mulige forbedringer eller tiltak for å unngå avvik
- bidra til bevissthet om etiske problemstillinger
- gi råd ved andre forhold knyttet til etiske aspekter ved IFEs virksomhet
- vurdere uredelighetssaker etter Forskningsetikkloven § 6

DOCUS-ID: 24770	Dato:	Konfidensialitet:	Side 11 av 15
-----------------	-------	-------------------	---------------

6.3 Saksbehandling

Henvendelse til IFEs Etske råd skjer skriftlig til rådets leder. Det skal føres et sentralt arkiv over Rådets dokumenter.

IFEs Etske råd møtes ordinært 4 ganger årlig, men kan utover dette innkalles til møter ved behov. Rådets leder har det overordnede ansvaret for forberedelse og innkalling til rådets møter, samt oppfølging av rådets saker. Det skal føres referat fra rådets møter. Det skal utarbeides en kortfattet årlig rapport om rådets arbeid til IFEs styre. Referater skal være tilgjengelige for IFEs ansatte i anonymisert form.

Rådet skal behandle all informasjon som kan kobles til enkeltpersoner konfidensielt så langt dette er mulig. Rådets medlemmer har taushetsplikt og eksterne medlemmer skal undertegne IFEs gjeldende taushetserklæring.

Dokumenter ved offentlige forskningsinstitusjoner er underlagt Offentlighetslovens innsynsregler. Dette gjelder i utgangspunktet også dokumenter om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Utgangspunktet er derfor at alle dokumenter i uredelighetsaker er offentlige, men at personlige forhold og forretningshemmeligheter er underlagt taushetsplikt i henhold til forvaltningsloven.

6.4 Saksbehandling i saker om uredelighet etter Forskningsetikkloven

IFE har ansvar for å behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Forvaltningsloven kapittel IV og V gjelder for disse sakene. Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning, jf. Forskningsetikkloven § 8 annet ledd. I saker hvor det oppstår spørsmål om forskningen ved institusjonen skjer eller har skjedd i henhold til anerkjente forskningsetiske normer skal spørsmålet fremmes som sak for IFEs Etske råd. Alle ansatte kan ellers fremme saker som gjelder tilsvarende spørsmål for rådet.

I rådets uttalelser i saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer skal det alltid tas stilling til:

- a) om forskeren objektivt sett har opptrådt vitenskapelig uredelig eller ikke, samt alvorlighetsgrad
- b) om det foreligger systemfeil eller medvirkende forhold ved institusjonen og
- c) om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake

Kunnskapsdepartementets Granskingsutvalg (jf. Kap.7) er klageinstans for uttalelser hvor det konkluderes med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig. Granskingsutvalgets avgjørelser kan ikke påklages. Granskingsutvalget har en veiledende rolle overfor forskningsinstitusjoner.

Sektorledelsen i den angjeldende sektoren forskeren er knyttet til tar den endelige beslutningen i uredelighetsaker i sektorledermøte. Gjelder eller omfatter saken forsker som inngår i sektorledelsen skal styret fatte beslutning i saken. Saksdokumenter knyttet til saksbehandlingen offentliggjøres i den grad det er pålagt ved lov.

IFE skal ved rådets leder rapportere saker om mulige alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer til Kunnskapsdepartementets Granskingsutvalg, jf. Forskningsetikkloven § 6 fjerde ledd. Rapporteringsplikten er avgrenset til saker av mer alvorlig eller prinsipiell karakter. I de tilfellene hvor

DOCUS-ID: 24770	Dato:	Konfidensialitet:	Side 12 av 15
-----------------	-------	-------------------	---------------

rapportering er aktuelt bør dette skje så snart saken er ferdig behandlet ved institusjonen. Kunnskapsdepartementets Granskingsutvalg er klageinstans for rådets uttalelser og IFEs beslutninger i den grad det konkluderes med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig.

7 Kunnskapsdepartementets granskingsutvalg

Departementet har etablert et statlig oppnevnt Granskingsutvalg som skal være klageinstans for uttalelser der det konkluderes med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig. Både forskningsinstitusjoner og enkeltpersoner kan be Granskingsutvalget ta opp en sak. Redelighetsutvalget er pliktig til å informere om ankemuligheten etter behandling av en sak.

Granskingsutvalget skal vurdere, og behandle konkrete saker hvor det er mistanke om alvorlige tilfeller av vitenskapelige uredelighet. Det er utvalget selv som vurderer om en henvendelse gir grunn til videre undersøkelser i henhold til god forvaltningspraksis om ikke å gjøre saker mer omfattende og tidkrevende enn nødvendig. Utvalget kan også behandle saker hvor en forsker urettmessig har fått sitt navn knyttet til en påstand om uredelig forskning, for å bidra til at forskeren blir renskrevet og slik får gjenopprettet sitt omdømme. Granskingsutvalget kan avvise saker etter eget skjønn, herunder saker som ikke ansees som alvorlige.

8 Varslingsrutiner

IFE ønsker en åpen bedriftskultur hvor varsling er trygt, og et hjelpemiddel til å få rettet opp kritikkverdige forhold. Alle oppfordres derfor til å varsle om kritikkverdige forhold. Varsling er å gå videre med kritikkverdige forhold til noen som kan gjøre noe med det. Både arbeidstakere og innleide har rett til å varsle.

Brudd på lovverk, IFEs interne regelverk eller etiske retningslinjer er kritikkverdige forhold. Eksempler på kritikkverdige forhold er mobbing og trakassering, korrupsjon, økonomisk mislighold, brudd på taushetsplikt og diskriminering. Alle har plikt til å varsle om kriminelle forhold og om forhold der liv eller helse er i fare.

8.1 Hvem varsler vi til

All varsling skal skje skriftlig. Varslingen skal være saklig begrunnet og forsvarlig fremsatt.

Forsvarlig varsling på IFE skjer etter følgende rutiner:

1. Ansvarlig leder: Alle kan varsle til nærmeste overordnede og i linjen, *eller* til den person eller instans som har spesielt ansvar for det som det varsles om:

- Personalsaker; til HR, tillitsvalgte eller bedriftshelsetjeneste
- HMS; til verneombud, til medlemmer av AMU eller bedriftshelsetjeneste
- Sikkerhetsaker; til IFEs sikkerhetskomite
- Kvalitetssikring; til IFEs kvalitetssjef
- Økonomi, brudd på skatteregler eller regler for korrupsjon; til IFEs økonomidirektør

2. Administrerende direktør / styreleder: Dersom varsleren ikke oppnår reaksjon eller tilbakemelding i linjen eller fra ansvarlig instans.

3. Etisk råd: Det kan også varsles direkte til Etisk råd.

DOCUS-ID: 24770	Dato:	Konfidensialitet:	Side 13 av 15
-----------------	-------	-------------------	---------------

4. Ekstern varslings: IFE har lagt til rette for å varsle internt på en god måte. Hovedregelen er derfor at varslings foretas internt før man varsler eksternt. Det er ikke et absolutt krav at varslingsen først skjer internt, men hvor varselet rettes kan ha betydning for vurderingen av om fremgangsmåten var forsvarlig. Den enkelte har allikevel alltid rett til å gå til offentlige tilsynsmyndigheter.

8.2 Anonymitet og fortrolighet

Varsling bør gjøres åpent for å sikre en best mulig saksgang og et bedre resultat for alle parter. Dette er viktig da det erfaringsvis kan være vanskelig å følge opp anonym varslings hvis den som anklages ikke får vite hva han/hun er anklaget for og hvem som fremmer anklagene. Avhengig av sakens karakter er tema for varslings og eventuelle sanksjoner fortrolig informasjon. Det er viktig at fortroligheten er gjensidig, og at den som varsler heller ikke skal ytre seg til utenforstående i forhold til innholdet i saken.

IFE har tilrettelagt for at varslings kan gjøres anonymt.

Vår bedrift har avtale med et eksternt advokatfirma for ekstern varslings jfr. [Appendix 1 - Avtale om ekstern varslings \(Desktop, Web, Mobile\)](#).

Dokumenter som gjelder tips, melding o.l. om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer kan unntas offentlighet på grunnlag av [Forskningsetikkloven § 11, jf. Offentleglova § 24 annet ledd](#).

1.1 Oppfølging av varslings

IFEs ledelse skal sikre at all varslings følges opp. Det skal ryddes opp i det som er kritikkverdig. Varsleren skal ha skriftlig tilbakemelding som hovedregel innen to uker. [Appendix 2 - Saksdokument for registrering og oppfølging av varslings \(Desktop, Web, Mobile\)](#)

Dersom kritikken viser seg å være grunnløs eller basere seg på en misforståelse, skal varsleren få en ordentlig forklaring. Rapportering av kritikkverdige forhold skal ikke ha negative konsekvenser for den som varsler.

Den som anklages skal få innsyn i varselets innhold og mulighet til å forklare seg. IFEs ledelse har et spesielt ansvar for å ta vare på personer som har blitt utsatt for grunnløs kritikk.

Det må utvises spesiell varsomhet ved behandling av anonyme varsler for å sikre at alle sider i saken belyses korrekt.

Det vises for øvrig til Arbeidstilsynets [faktaside](#) om varslings.

9 Svar i uredelighetssaker

Det skal gis en omfattende uttalelse om forskningen som er vurdert i uredelighetssaker. I uttalelsen skal det tas stilling til, om det foreligger vitenskapelig uredelighet. I denne vurderingen må det først tas stilling til om det foreligger forfalskning, fabrikkering, plagiering eller andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Dette er den objektive siden av begrepet vitenskapelig uredelighet. Det skal også tas stilling til hvor alvorlige bruddene er. I uttalelsen skal det vurderes om det foreligger systemfeil ved institusjonen. Det skal blant annet vurderes om det er forhold ved forskningsinstitusjonen som har vært (medvirkende) årsak til at en sak om mulig brudd på anerkjente forskningsetiske normer har oppstått.

DOCUS-ID: 24770	Dato:	Konfidensialitet:	Side 14 av 15
-----------------	-------	-------------------	---------------

En forsker som har fått en uttalelse mot seg om at han/hun har opptrådt vitenskapelig uredelig, har rett til å klage over uttalelsen. Uttalelsen må være avgitt av en forskningsinstitusjon. Dette innebærer blant annet at forvaltningslovens regler om klagefrist mv, om krav til saksforberedelse og om saksomkostninger gjelder.

Granskingsutvalget (eksternt) er klageinstans for uttalelser hvor det konkluderes med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig. Granskingsutvalgets avgjørelser kan ikke påklages. Granskingsutvalget har en veiledende rolle overfor forskningsinstitusjoner.

DOCUS-ID: 24770	Dato:	Konfidensialitet:	Side 15 av 15
-----------------	-------	-------------------	---------------

10 Referanseliste

Følgende nasjonale og internasjonale standarder, retningslinjer og lovverk er benyttet i arbeidet for etablering av IFEs etiske retningslinjer.

- Lov 2005-06-17 nr 62: Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (Arbeidsmiljøloven)
- Lov 1967-02-10 nr 00: Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (Forvaltningsloven)
- LOV-2017-04-28-23 Lov om organisering av forskningsetisk arbeid (Forskningsetikkloven)
- LOV-2006-05-19-16 Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (Offentlighetsloven)
- Lov av 15.06.2001 om stiftelser (Stiftelsesloven)
- Lov 1998-03-20 nr 10; Lov om forebyggende sikkerhetstjeneste (Sikkerhetsloven)
- Halden Reactor Project Human Studies Review Committee, QA-P-271: Human Participants Protection Procedure.
- Forskningsetiske retningslinjer gitt av de nasjonale forskningsetiske komiteene <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/>
- Register over autoriserte publiseringskanaler <http://dbh.nsd.uib.no/kanaler/>

Signatures:

Author Signature:	I confirm that I have checked the document as Author and the document is ready for the approval.	
Name:	Cathrine Vikse Johnsen ife.no\cathrine.johnsen	
_____		2018-06-05 08:59:21 (UTC+00:00)
		_____ Timestamp

Content Approval:	I approve the content of this document	
Name:	Lasse Lund ife.no\Lasse.Lund	
_____		2018-06-11 13:29:45 (UTC+00:00)
		_____ Timestamp

Controlled Quality Document Authorized for Release:	I authorize this controlled quality document for release.	
Name:	Nils Morten Huseby ife.no\Nils.Huseby	
_____		2018-06-21 09:28:37 (UTC+00:00)
		_____ Timestamp